

Emeritus professzorrá nevezték ki Keresztes Lászlót

Keresztes László 1964-ben szerzett magyar nyelv és irodalom szakos tanári, majd 1966-ban finnugor nyelvészeti diplomát. Már 1964-ben alkalmazták a debreceni Finnugor Nyelvtudományi Tanszéken, ahol végigjárta az egyetemi oktatói ranglétra minden fokát. 1988-ban lett először tanszékvezető, 1994-ig, majd 1999-től 2005-ig irányította ismét a tanszéket.

Keresztes László az eltelt évtizedek folyamán sokrétű tudományos és oktatói tevékenységet fejtett ki. Szinte minden finnugor diszciplína oktatásában részt vett, a finnugor hang-, alak- és mondat-tan kérdéseitől a leíró és történeti finn nyelvészetten át a kisebb finnugor nyelvek tanításáig.

Kutatóként – a magyaron és a finnen kívül – az obi-ugor nyelvekkel, a lappal és különösen alaposan a mordvinnal foglalkozott mind történeti, mind leíró szempontból. Az obi-ugor nyelvek szolgáltatottak bölcsészdoktori értekezésének témáját (1967), a mordvin vizsgálata volt mind kandidátusi (1984), mind doktori értekezésének (1998) tárgya.

Pályafutása során eddig 22 könyvet jegyez. Legfontosabb műve a mordvin tárgyias ragozást rendszerező munkája, amely Helsinkiben jelent meg, angol nyelven (*Development of Mordvin Definite Conjugation*, 1999), de ugyancsak alapműnek számít a mordvin mássalhangzórendszer történeti fejlődését leíró kétkötetes opusza, a *Geschichte des mordwinischen Konsonantismus I–II* (Szeged 1986, 1987), ill. a mordvinoktatásban a mai napig nélkülözhetetlen *Chrestomathia Morduinica* (Budapest, 1990) is. Mordvin nyelvészeti munkássága eddigi szintézise a nemrég megjelent *Bevezetés a mordvin nyelvészetbe* (Debrecen, 2011).

Lappológiai tevékenységének kiemelkedő munkája a Bede Annával közösen jegyzett *Aranylile mondja tavasszal. Lapp költészet* (Budapest, 1983), amely az északi rokonunk irodalmát mutatta be magyarul.

Keresztes László 1969 és 1975 között a Helsinki Egyetem, majd 1981–84 között a Jyväskyläi Egyetem magyar lektoraként dolgozott. Ezeknek az éveknek nemcsak a kivételesen magas szintű finn nyelvtudás lett az eredménye, hanem a máig használatos finn nyelvkönyvek is. Már lektori éve alatt kiadott egy rövid magyar nyelvoktatóanyagot és a rádiós nyelvtanfolyamot is szerkesztett, de a magyarul tanulók leíró magyar nyelvtanáról ismerik világszerte. Ennek eredeti verziója finnül jelent meg, majd ennek átdolgozott, modernizált verziója a kilencvenes években látott napvilágot a Debreceni Nyári Egyetem Hungarolingua-sorozatában magyarul, angolul, németül, olaszul, franciául és japánul.

Külföldi ténykedésének csúcspontja az 1994–1999-es időszak, amikor az Oslói Egyetem finnugor nyelvészeti professzora volt. Ennek az időszaknak a terméke a *Norvég–magyar zsebszótára* (Oslo, 2002, Ove Lunddal közösen).

Keresztes László szakcikkeinek, hazai és nemzetközi folyóiratokban megjelent írásainak száma meghaladja a százat, emellett félszáz recenzió és 60 egyéb, tudományos jellegű írás fűződik a nevé-

hez. Nemzetközi tekintélyét mutatja, hogy külföldi publikációi Helsinki, Turku, Jyväskylä; Tallinn, Tartu; Sziktivkar, Szaranszk, Joskar-Ola; Uppsala; Oslo; Hamburg, Wiesbaden, Göttingen; Bécs; Groningen, Maastricht; Krakó és Párizs nyelvészeti folyóirataiban, kongresszusi kiadványaiban láttak napvilágot.

Számos szakmai rendezvény (kongresszus, szimpózium stb.) résztvevője volt, sokfelé tartott vendégelőadásokat. A 2010-es Nemzetközi Finnugor Kongresszus egyik plenáris előadását ő tartotta. Itthon és külföldön egyaránt rendszeresen felkérik különféle minősítési eljárásokban való részvételre.

Keresztes László évekig vezette a Debreceni Egyetem Nyelvtudományi Doktori programjának finnugor alprogramját. Vezetésével korábban számos kisdoktori, majd a megújult rendszerben két PhD-értekezés készült. Jelenleg is témavezetőként működik, egyik tanítványa a közeljövőben fog védeni.

Keresztes a korábbi tantervi reformok során a finnugor diszciplínák bevezetéséért és működtetéséért, az új képzések kidolgozásáért volt felelős. Elévülhetetlen érdeme, hogy 1990-ben Debrecen is megkapta a finn nyelv és irodalom szakos képzés lehetőségét: ezen a népszerű szakon több tucat diákunk kapott diplomát. Szakértelmét a kétciklusú képzésre való átállás során is kamatoztatta, részt vett az új tanterv kidolgozásában. A bolognai képzésben nemcsak tantervkészítőként, hanem oktatóként is jelen van: MA szinten finn mondattani kurzusokat, a PhD-képzésben vogul nyelvtörténeti szemináriumot vezet. Emeritusi kinevezését az is indokolja, hogy az alapszakos finn nyelvészeti specializáció és a fennisztika mesterszak több tantárgyának ő a felelőse.

Tudományszervezőként is beírta nevét diszciplínánk történetébe: az 1990-ben Debrecenben megrendezett VII. Nemzetközi Finnugor Kongresszus főtitkára volt. Szerkesztői munkáját dicséri az 1989-ben útjára bocsátott sorozat, a *Folia Uralica Debreceniensia* is, amely mára már a nemzetközi szakma által számon tartott publikációs fórumok közé tartozik. Az utóbbi években pedig a legrégebbi finnugrisztikai folyóirat, a *Nyelvtudományi Közlemények* szerkesztésében vesz részt.

Munkásságát sokféle formában ismerték: 1986-ban a Nyelvtudományi Társaság Fokos-díjjal tüntette ki, 1993-ban a mordvin nyelvtudományi társaság, a Vajgel' (Oroszország, Mordvinföld) és a Finnugor Társaság (Finnország) tiszteleti tagjává választotta, 1995-ben a finn állam a Fehér Rózsa Lovagrend keresztjével tüntette ki, 1998-ban az Uppsalai Egyetem (Svédország) díszdoktorává fogadta. Az is az elismerés jele, hogy 1995-ben a Nemzetközi Finnugor Kongresszusok bizottsága meghívta tagjai közé, 1996-tól pedig a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság végrehajtó bizottságát erősíti.